

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.ANλ1(ε)

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 3 Ιανουαρίου 2015
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι Φινλανδοί εγκαταλείπουν τη γραφή για την πληκτρολόγηση

Οι δεξιότητες της γραφής, της ορθογραφίας και της καλλιγραφίας από το 2016 μπαίνουν σε... διαθεσιμότητα στα σχολεία της Φινλανδίας, που θεωρείται μια χώρα που διαθέτει ένα από τα καλύτερα εκπαιδευτικά συστήματα στον κόσμο. Πρόκειται για μια ανορθόδοξη νέα εκπαιδευτική επανάσταση ή απλώς για μια προσπάθεια των Φινλανδών να επιβεβαιώσουν τη θέση τους στην κορυφή των εκπαιδευτικών μοντέλων παγκοσμίως; Έτσι ή αλλιώς με προβληματισμό αντιμετωπίζει η εκπαιδευτική κοινότητα την απόφαση της φινλανδικής κυβέρνησης από το 2016 να βάλει τέλος στη γραφή και να αντικαταστήσει τα τετράδια με... υπολογιστές.

Με βάση τις αλλαγές αυτές, ο συνηθισμένος (καλλιγραφικός) τρόπος γραφής δεν θα είναι υποχρεωτικός στα σχολεία από το 2016 και θα αντικατασταθεί από μαθήματα πληκτρολόγησης. Οι μαθητές θα γράφουν υποχρεωτικά μόνο με πληκτρολόγιο σε όλες τις τάξεις. Και μάλιστα θα μαθαίνουν να βάζουν σωστά τα σημεία στίξης πρώτα στο πληκτρολόγιο. Πρόκειται βέβαια για μια γιγαντιαία αλλαγή, η οποία στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές άλλες χώρες αντιμετωπίζεται με σκεπτικισμό και επιφύλαξη. Πάντως, οι εκπρόσωποι της φινλανδικής πλευράς κάνουν λόγο για καλύτερο συγχρονισμό και ανάπτυξη νοητικών ικανοτήτων και γι' αυτό προτείνουν τα μαθήματα γραφής με το χέρι να αντικατασταθούν με ζωγραφική και χειροτεχνίες.

Για την Ελλάδα κάτι τέτοιο ακούγεται πιο πολύ ως εκπαιδευτικό... ανέκδοτο. «Θα ήταν πολύ πρώιμο αλλά και πολύ βλαβερό, επισημαίνει ο καθηγητής Γλωσσολογίας κ. Μπαμπινιώτης, να ακολουθούσε η Ελλάδα το πείραμα της Φινλανδίας, να καταργηθεί δηλαδή από το Δημοτικό Σχολείο η χειρόγραφη γραφή και να αντικατασταθεί από τη γραφή στο πληκτρολόγιο ηλεκτρονικών υπολογιστών κ.λπ. Γλώσσες όπως η ελληνική, η αγγλική, η γαλλική και άλλες οι οποίες στηρίζονται στην ιστορική ορθογραφία των λέξεων, με την κατάργηση της χειρόγραφης γραφής από τη μικρή σχολική ηλικία θα οδηγούνταν σε κύματα ανορθογραφίας από το γεγονός ότι θα χανόταν για πάντα η κιναισθητική* επαφή των μαθητών με την εικόνα της λέξης, η αίσθηση δηλαδή για τις κινήσεις που χρειάζονται για τον σχεδιασμό των γραμμάτων κάθε λέξης, μια διάσταση πολύτιμη για τη γνώση της ορθογραφίας.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.ANλ1(ε)

Γνωρίζουμε την ορθογραφία των λέξεων με δύο τρόπους: με την οπτική εικόνα που έχουμε στο μυαλό μας από τα διαβάσματα των κειμένων, τα οποία βοηθούν ν' αποτυπωθεί στον νου μας η οπτική εικόνα της λέξης και κατά δεύτερο λόγο από τον σχεδιασμό των γραμμάτων κατά τη χειρόγραφη γραφή των λέξεων που επίσης αποτυπώνεται στο μυαλό μας ως κιναισθητική πληροφορία για τη λέξη».

«Αυτή η δεύτερη γνώση θα χαθεί τελείως αν ο σχεδιασμός των γραμμάτων στη χειρόγραφη γραφή αντικατασταθεί αποκλειστικά από τα χτυπήματα στο πληκτρολόγιο. Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι δεν θα χρησιμοποιούμε το πληκτρολόγιο και δεν θα γράφουμε στον υπολογιστή, αλλά η πλήρης αποξένωση από τη χειρόγραφη γραφή είναι ένας από τους δύο δρόμους για αποξένωση από την εικόνα της λέξης, σίγουρος δρόμος για την ανορθογραφία. Αυτό δεν θίγει γλώσσες όπως η φινλανδική, όπου οι λέξεις γράφονται όπως προφέρονται και δεν υπάρχει το **προνόμιο** της ιστορικής ορθογραφίας, δηλαδή η ιστορία και η προέλευση των λέξεων καθώς και η σύνδεσή της κατά σημασιολογικές - ετυμολογικές οικογένειες μέσα από την ιστορική ορθογραφία της λέξης. Άρα, η κιναισθητική γνώση της ορθογραφίας των λέξεων που δεν βαρύνει στη φινλανδική θα προκαλέσει ανυπολόγιστη ζημιά σε γλώσσες με ιστορική ορθογραφία, όπως η ελληνική, η αγγλική και πολλές άλλες».

*κιναισθητική επαφή: επαφή με την οποία γίνεται αισθητή - αντιληπτή η (μυϊκή) κίνηση

(Ελαφρά διασκευασμένο κείμενο)
Μάρνου Παπαματθαίου
Το Βήμα, 29/11/2014

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με την άποψη του κ. Μπαμπινιώτη, θα ήταν πολύ πρώιμο αλλά και πολύ βλαβερό να ακολουθούσε η Ελλάδα το πείραμα της Φινλανδίας, να καταργηθεί δηλαδή από το Δημοτικό Σχολείο η χειρόγραφη γραφή και να αντικατασταθεί από τη γραφή στο πληκτρολόγιο ηλεκτρονικών υπολογιστών (60- 70 λέξεις);

(μονάδες 15)

A2. α. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της τελευταίας παραγράφου του κειμένου (Αυτή η δεύτερη γνώση θα χαθεί... η ελληνική, η αγγλική και πολλές άλλες); (μονάδες 3)

β. «Έτσι ή αλλιώς με προβληματισμό αντιμετωπίζει η εκπαιδευτική κοινότητα την απόφαση της φινλανδικής κυβέρνησης από το 2016 να βάλει τέλος στη γραφή και να αντικαταστήσει τα τετράδια με... υπολογιστές.»: Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης στο παραπάνω απόσπασμα (μονάδα 1), να δικαιολογήστε τη χρήση της (μονάδα 1) και να μεταφέρετε στην άλλη σύνταξη (μονάδες 5). (μονάδες 7)

(Μονάδες 10)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2015
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.ANλ1(ε)

B1. α. Να γράψετε μια συνώνυμη λέξη για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την έντονη γραφή, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο : **δεξιότητες, προνόμιο, υποχρεωτικός, γιγαντιαία, παγκοσμίως.** (μονάδες 5)

β. Να δημιουργήσετε από μία πρόταση χρησιμοποιώντας τα αντώνυμα των λέξεων της προηγούμενης άσκησης. (μονάδες 5)

(Μονάδες 10)

B.2. α. Να δώσετε δύο τίτλους στο κείμενο, έναν με αναφορική-δηλωτική χρήση της γλώσσας και έναν με μεταφορική-συνυποδηλωτική. (μονάδες 10)

β Να σχολιάσετε το ρόλο και των δύο επιλογών. (μονάδες 5)

(Μονάδες 15)

Γ. Παραγωγή λόγου.

Στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης που διεξάγεται με θέμα τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος, προτείνεται η υιοθέτηση του φινλανδικού μαθησιακού προτύπου για τη γραφή. Εσείς με άρθρο που θα αναρτήσετε σε blog του διαδικτύου, αφού αναφερθείτε στα αίτια της κρίσης του γραπτού λόγου στις μέρες μας, να προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορούν τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα να συντελέσουν στην καλλιέργεια της γλώσσας. (350-400 λέξεις).

(Μονάδες 50)